

Opiskelijoiden näkemyksiä unelmien etäopiskelutilasta

2.10.2023

Etätyöpisteet ovat osa paikallista ja alueellista elinvoimaa, ne tuovat muun muassa paikallisen osaamisen näkyväksi ja toimivat osaamisen jakamisen ja kehittämisen paikkoina. Koronan myötä hybridi, verkko- ja etäopiskelu ovat lisääntyneet. Etätyöpiste voi toimia myös etäopiskelijan tärkeänä tukena ja turvana. Mutta mitä sitten opiskelijat toivovat etäopiskelutilalta. Tähän lähdettiin hakemaan vastauksia ja ideoita Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SeAMK) Innovaatioviikolta.

Kevään 2023 SeAMK Innovaatioviikolla lähes 700 suomenkielistä eri alojen opiskelijaa yhdistettiin viikon ajaksi monialaisiksi ryhmiksi, jotka ratkoivat yritysten ja organisaatioiden antamia todellisia kehittämishaasteita ja toimeksiantoja. Kansainvälisille opiskelijoille järjestettiin kevään aikana oma innovaatioviikko, johon osallistui puolestaan noin 270 opiskelijaa.

Etätyötilat elinvoiman kasvualustoina -hanke oli yksi kevään 2023 Innovaatioviikon toimeksiantajista. Tavoitteena oli saada opiskelijoiden näkemyksiä siitä, mitä opiskelijat pitävät tärkeänä etäopiskelutilassa. Opiskelijoita kysyttiin kuinka etätyötilat voivat toimia etäopiskelun tukena ja osana etäopiskelijoiden koulutuspolkua? Mitä oppimista tukevia palveluita ja laitteita tulisi olla etätyötiloissa? Opiskelijoiden tarkoituksena oli innovoida erilaisia näkökulmia ja ajatuksia unelmien etäopiskelutilaan liittyen.

Tämän toimeksiannon työstämiseen osallistui kevään 2023 aikana yhteensä 11 suomenkielistä monialaista opiskelijaryhmää sekä viisi englanninkielistä monialaista opiskelijaryhmää. Opiskelijoita oli keskimäärin kuusi opiskelijaa jokaisessa ryhmässä eli yhteensä 66 suomalaisia ja 28 kansainvälistä opiskelijaa.

Työskentelyn eteneminen Innovaatioviikolla

SeAMK Innovaatioviikko on osa ensimmäisen vuoden opintoja, ja sen yhtenä tavoitteena on soveltaa Design Thinking -menetelmää käytännössä, jossa lootuskukkamenetelmän ja morfologisen taulukon kautta päästää konseptoimaan lopullista ideaa. Menetelmän avulla voidaan ratkoa haastavia ongelmia luovasti, visuaalisesti ja asiakaslähtöisesti. Intensiiviviikolla hyödynnetään palvelumuotoilun menetelmiä, joissa asiakas- ja käyttäjälähtöisyys ovat keskiössä.

Työskentelyä ohjaavat koko viikon ajan SeAMKin henkilökuntaan kuuluvat valmentajat. Innovaatioviikolla opitaan työskentelemään monialaisesti, joka on tärkeä taito, jota jokainen opiskelija tulee tarvitsemaan työelämässä. Voidaankin todeta, että SeAMK Innovaatioviikko haastaa opiskelijoiden luovuuden ja ryhmätyötaidot.

Kyseisten menetelmien eri vaiheissa syntyy useita erilaisia vaihtoehtoisia konsepteja, joten myös nämä työvaiheet ovat toimeksiannossa tärkeitä ja mielenkiintoisia. Kaikkia vaihtoehtoja opiskelijat eivät välttämättä nosta lopullisessa ideoinnissaan esille.

Opiskelijoiden innovaatioissa tärkeänä osana oli käyttäjätarinoiden ja -polkujen visuaalinen esittely. Alla olevassa kuvassa (kuva 1) esitetään yksi esimerkki käyttäjätarinasta; vaiheittainen kuvaus siitä miten opiskelija lähtee kotoaan tekemään etäopiskelupäivän etätyötilaan. Käyttäjätarinat auttavat selkeyttämään käyttäjän tarpeita, tässä tapauksessa etätyötilan merkityksellisyyttä ja tarpeellisuutta hänelle.

Kuva 1. Etätyötilassa opiskelevan käyttäjätarina.

Muutamia esimerkkejä opiskelijaryhmien innovaatioista

Unelmien etäopiskelutila -toimeksiantoon saatiin yhteensä 16 erilaista ja mielenkiintoista konseptia. Tässä artikkelissa esittelemme aluksi niistä tarkemmin muutaman. Sen jälkeen on koostetta siitä mitä opiskelijat sitten oikein toivoivat etäopiskelutilalta.

Esimerkki 1.

Kuva 2. Tämän ryhmän unelmien etätyötilassa on huomioitu pyykinpesumahdollisuus sekä lemmikkiystävällisyys. Ryhmään kuuluivat Jesse Liikamaa, Laura Mälkiä, Marjukka Otsomaa, Carolina Palomäki, Mikko Peltokangas, Joonas Rantala.

Lemmikkiystävällinen pyykkipäivä -opiskelijaryhmä (kuva 2) piti tärkeänä, että etäopiskelutilassa olisi myös perusvarustuksen lisäksi pyykinpesumahdollisuus. Monilla opiskelijoilla ei ole opiskelija-asunnossaan mahdollisuutta pyykinpesuun. Lisäksi lemmikin yksin jääminen opiskelija-asuntoon pitkäksi ajaksi huolestuttaa monia opiskelijoita. Siksi etäopiskelutilassa tulisi olla lemmikkihuone, jossa olisi helposti puhdistettavat pinnat. Näin opiskelija pystyy yhdistämään arkisen pyykkäyksen etätyötiloissa ja halutessaan varata lemmikkiystävällisen etätyöskentelyhuoneen.

”Valitse etätyötila ja pyykkää samalla! Ei enää yksinäisiä lemmikkejä kotona!””Mahdollista varata yksityisiä tiloja lemmikin kanssa tai työskennellä samassa ryhmässä muiden lemmikinomistajien kanssa. Tutkimuksen mukaan työnteko koirien kanssa parantaa suorituskykyä ja vähentää stressiä. ”

Lisäksi lenkkipolkujen tulisi sijaita lähellä, jotta myös lemmikkiä olisi helppo etäopiskelupäivän yhteydessä päästä ulkoiluttamaan. Etätyötilassa tulisi kuitenkin olla jokin allergiavapaa alue tai huone sekä niin yksilö- kun ryhmätyötilaa tulisi löytyä. Tilan tulisi olla helposti varattavissa ja se olisi opiskelijalle maksuton.

Esimerkki 2

Kuva 3. Etäopiskelurekka tuo vaihtelua ja inspiraatiota etätyöhön. Opiskelijaryhmään kuuluivat Anna Siirilä, Irene Viita, Jenni Pekkanen, Henri Rintamäki, Teemu Yli-Hukkala, Max Rusula.

Tässä konseptissa opiskelijaryhmä päätti perustaa etäopiskelupaikan rekkaan (kuva 3). Etäopiskelurekka tulee sinne missä olet. Myös muut mahdolliset kulkuneuvot voisivat tulla kyseeseen: rekka, vene, pakettiauto, asuntoauto, helikopteri, peräkärry tai juna. Ihannetapauksessa etäopiskelurekassa voisi olla henkilökuntaa saatavissa kuten esim. hieroja, kuljettaja, fysioterapeutti, kokki, siivooja, IT-tukihlö, varausjärjestelmän ylläpitäjä/kehittäjä.

Etäopiskelurekassa korostuisivat ergonomisuus, esteettömyys ja hajusteettomuus. Rekassa tulisi olla kulkuliuska sekä mahdollisesti ääniohjaussysteemejä. Näin etäopiskelurekkaa voivat myös käyttää liikuntarajoitteiset ja erityisryhmät. Rekan sisustus voisi olla vaihtuvan teeman mukaisesti, vaikkapa avaruusteema. Rekassa olisi hyvä olla lainattavia läppäreitä.

Etäopiskelurekan voisi halutessaan ajaa luonnon helmaan, jolloin luonto olisi hyvin lähellä. Kahvilapalvelut, välipalamahdollisuudet sekä juoma- ja ruoka-automaatit ovat tärkeitä. Ruokatilauksen voisi tehdä Woltin kautta tai kokeilla metsästää itse ruoka.

”Etäopiskeluun ja -työskentelyyn tarkoitettu rekka tulee sinne, missä sinä olet! Rekan voi tilata omaan tai työpaikan/ koulun pihaan lyhyeksi tai pidemmäksi ajaksi.”

Tätä opiskelijat toivoivat unelmien etäopiskelutilalta

Mikä etäopiskelutilassa on tärkeää?

Ideoissa korostuivat erityisesti seuraavat asiat: ergonomisuus, rauhallisuus, hiljaisuus, esteettömyys, modernit työvälineet, nopea nettiyhteys, äänieristys, yksityisyys. Lisäksi nostettiin esille mm. seuraavia asioita: kahvi- ja ruokapalvelut, välipala-automaatti, tietoturvallisuus, parkkipaikat, mahdollisuus lainata tietokonetta ja tulostaa, säädettävä valaistus ja hyvä ilmanlaatu. Etäopiskelutilassa tulisi olla tarjolla sekä yksilö- että ryhmätiloja.

”Rento, luova ja rauhallinen etätyötila, joka on helppo varata mobiilisovelluksen kautta,”

Etätyötilassa on mahdollista tutustua uusiin ihmisiin ja saada uudenlaisia kokemuksia. Toisaalta kuitenkin nostettiin esille myös sosiaalisten tilanteiden pelko, joka voi toimia esteenä tilan käytölle. Opiskelijat toivoivat etäopiskelutilalta kotoisuutta ja kodikkuutta. Kotoisuutta luovat mm. kasvit, takka ja sohva.

”Nyt Liisa voi keskittyä rauhassa opiskeluun ja silti tuntea olevansa kuin kotona!””Kuin kotona ilman häiriötekijöitä!”

Etäopiskelutilassa voisi olla vaihtuva värihuone tai eri värisiä työtiloja juurin omiin tarpeisiin ja omiin fiiliksiin sopivia tiloja. Tilassa voisi olla vaihtuvia teemoja: eri vuodenajat, vaihtuvat luontoteemat (eläimet, meri), joulu, pääsiäinen.

”Tunnelmaa tuomassa on viherkasveja ja valittavissa oleva taustamusiikki.”

Useammissa ideoissa tuli esille myös se, että etäopiskelutilassa voisi olla tarjolla kuntoiluvälineitä (juoksumatto, kuntopyörä, jumppapallo, hierontatuoli, soutulaite) tai mahdollisuus harrastamiseen (maalaaminen, käsityöt, biljardi, VR-laist, pelit). Kulkukoodi helpottaa ja joustavoittaa tilan käyttöä.

Opiskelijoiden huomioita markkinointiin ja viestintään liittyen

Opiskelijaryhmistä 27% on huomioinut markkinoinnin merkityksen ja ehdottaa toteutusvaihtoehdoksi seuraavia vaihtoehtoja: markkinointi tapahtuisi sen kaupungin tai kunnan toimesta, missä etätyötila sijaitsee. Markkinointia hoitaisi koulu tai oppilaitos yhteistyössä opiskelijayhdistyksen kanssa. Lisäksi markkinointia voisi tehostaa viemällä paperisia mainoksia kauppojen ilmoitustauluille.

Someviestinnän oli maininnut 27% ryhmistä. Näissä ryhmissä someviestinnällä tarkoitetaan instagram-, facebook- tai tiktok-alustoja. Kansainväliset opiskelijaryhmät eivät ottaneet kantaa markkinointiin. Opiskelijoilla saattaa olla vähäisiä autenttisia kokemuksia tai ei juuri ollenkaan kokemuksia etätyötilojen käytöstä, jolloin markkinoinnin ja viestinnän merkityksellisyys ei tässä kohtaa kovin laajasti avaudu heille.

Etätyötilan varaamisen tulee olla helppoa

Opiskelijaryhmistä 36% on ehdottanut jonkinlaista mobiilisovellusta tai appia, jonka kautta etätyötilan varaaminen onnistuisi kätevästi. Ryhmistä 27% on ehdottanut jonkinlaista online-varausjärjestelmää. Ryhmistä 18% on ehdottanut etätyötilalle oman nettisivun kautta tapahtuvaa varausjärjestelmää. Kansainvälisistä opiskelijaryhmistä yksi ryhmä ehdottaa mobiilisovellusta ja lisäksi yksi online-varausjärjestelmää QR-koodin avulla.

Etätyötilojen aukioloajoista ja saavutettavuudesta

Ryhmistä 18% mainitsee kellonajan, jolloin etätyötila on avoinna. Etätyötilan aukioloajoiksi he ehdottavat klo 6-23 tai klo 8-21. Ryhmistä 45% mainitsee aukioloajat, joiden edellyttävät olevan joustavat, laajat tai mikäli etätyötila sijaitsee kampuksen yhteydessä tai läheisyydessä, aukioloajat tulisi olla kampuksen aukioloaikojen mukaiset. Yksi ryhmä mainitsee sovelluksen, jonka avulla varaaminen, ajanvaraus ja kulkeminen etätyötilassa onnistuvat. Yksi ryhmä mainitsee valvontakamerat, joiden avulla etätyötilan käyttöä ja kulkua olisi hyvä valvoa.

”Pääsy tiloihin tapahtuu sovelluksen avulla, joka toimii alustana myös ajanvaraukselle, vapaiden tilojen tarkistamiselle sekä opiskeluseuran hakemiselle.” **Opiskelijat kaipaavat maksuttomia etätyötiloja**

Yhteenvetona voidaan todeta, että tilojen maksuttomuus opiskelijoille nousi vahvasti esille esityksissä. Suomenkielisistä ryhmistä 64 % oli sitä mieltä, että etäopiskelutilojen tulisi olla maksuttomia. 27 % ryhmistä oli valmiita maksamaan tilasta kohtuullisen maksun. Yksi suomenkielisistä ryhmistä ei ottanut kantaa maksuihin. Kansainväliset opiskelijat eivät juurikaan ottaneet kantaa maksuihin.

Jos tila ei olisi täysin maksuton, niin tilan tulisi olla vähintään opiskelijan budjettiin sopiva. Opiskelijat toivat esille myös sen, että olisivat valmiita maksamaan etätyötiloista työelämässä ollessaan.

Yhtenä vaihtoehtona nähtiin kuukausijäsenyys, mutta tässäkin kohtaa toivottiin, että tilojen käyttö voisi olla opiskelijoille ilmaista tai korkeintaan kohtuullinen kuukausimaksu. Kuukausijäsenyys voisi olla mahdollinen esimerkiksi siinä vaiheessa, kun kirjoittaa opintojen lopputyötä.

Mahdollisena vaihtoehtona nostettiin esille myös se, että kunnilta tulisi rahoitusta ja tukea etäopiskelutilan kustannuksiin. Kunnat voisivat tarjota etäopiskelua varten tiloja esimerkiksi kunnantaloilta tai virastotaloilta. Myös sitä pohdittiin, että voisiko kunta tai koulu rahoittaa mahdollisen etäopiskelutilan käytön opiskelijoille.

Etätyötilan sijainnilla on merkitystä

Useissa esityksillä tuli esille, että opiskelijoilla on aika korkean kynnys käyttää etätyötilaa esimerkiksi oman kodin tai asunnon sijasta. Tietoisuus käytettävissä olevista tiloista oli myös aika heikkoa.

”Kuinka madaltaa opiskelijan kynnystä lähteä omasta kodistaan etäopiskelemaan rauhallisempaan ja tuottavampaan tilaan?”

Mutta samalla etätyötilojen hyödyntämisessä nähtiin paljon hyviä puolia ja mahdollisuuksia.

”Yhteinen yhteisöllinen tila samassa elämäntilanteessa oleville voisi toimia motivaationa omien opiskeluiden edistämiselle. Samalla voi saada uusia ystäviä ja kehittäen luovuutta sekä uusia taitoja oheisaktiviteeteillä. Taukoja voi viettää yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa tai nauttia hiljaisuudesta päikkärinurkkauksessa.” ”Edistää vuorovaikutusta ja yhteistyötä opiskelijoiden kesken.””Tarjoaa tasa-arvoiset mahdollisuudet opiskelijoille, joilta puuttuu sopivat opiskelutilat kotona.”

Tilojen sijainnilla on opiskelijoille merkitystä. Kaikilla ei esimerkiksi ole ajokorttia tai mahdollisuutta käyttää autoa. Eli monet kulkevat kävellen, pyörällä tai julkista liikennettä käyttäen, joten sijainnin täytyisi olla palveluiden ja/tai koulun lähettyvillä, hyvien kulkuyhteyksien varrella. Erityisesti koulun läheisyys korostui opiskelijoiden vastauksissa. Myös kauppakeskuksen yhteydessä voisi olla etäopiskelutiloja.

”Hyvien kulkuyhteyksien ja palveluiden läheisyydessä sijaitseva. Esteetön kulku on huomioitu, että jokainen on tervetullut!””Hyvä sijainti, koulun lähellä”

Toki esityksissä nousi esille myös tarve myös rauhalliseen ja maisemarikkaaseen työskentelytilaan keskustan ulkopuolella.

Villimpiä etätyötilojen innovaatioita

Kuva 4. Opiskelijaryhmien villit ja vapaat innovaatiot -koonti.

Opiskelijoiden Design Thinking -menetelmien eri vaiheissa nousi esille useita, joskin melko hurjia ideoita (kuva 4). Kokosimme ne sanapilveksi (Mentimeter). Ideoissa tuli esille muun muassa seuraavia ajatuksia:

”Turhautumisen purkamiseen voisi auttaa etätyöpisteen nyrkkeilysäkki.””Etätyötilassa voisi olla aistihuone ja yöpymismahdollisuus.” ”Mahdollisuus ulkotyöskentelyyn.””Etätyöpiste raiteilla – liikkuva tapa työskennellä rauhassa, omassa äänieristetyssä kopissa mukavasti. Matkustusajan tehokas hyödyntäminen.”

Yksi opiskelijoiden innovoima etätyötila on tarkoitettu opiskeleville vanhemmille, joilla on lapsia. Tässä Hubissa lastenhoito on järjestetty ja tämä puolestaan edesauttaa opiskelun ja vanhemmuuden yhdistämistä. Etätyötilassa tarjottavia muita palveluita voisi laajentaa, jolloin tarjolla voisi olla mielenterveyspalveluita, fysioterapiaa, ravitsemusneuvontaa ja hyvinvointivalmennusta. Tilasta tulisi löytyä lapsille oma leikkialue (PlayZone), Play Station, jumppa-alue ja picnic–tila. Mobile App -sovelluksen kautta tilan ja lastenhoidon varaaminen onnistuisi kätevästi.

Etätyöpiste voi parhaimmillaan olla opiskelijan

ja työntekijän uusi lähiyhteisö

Yhteenvetona voidaan todeta, että etätyötilat soveltuvat monilta osin hyvin myös etäopiskeluun, sillä opiskelijoiden toiveet ja unelmat etäopiskelutilasta on hyvin yhteneviä etätyötilan muiden käyttäjien toiveiden kanssa. Tilalta kaivataan rauhallisuutta, ergonomisuutta ja monikäyttöisyyttä. Opiskelijoiden toiveissa korostuvat erityisesti kuitenkin tilan maksuttomuus sekä tilan sijainti lähellä koulua.

Tilan suunnittelussa tai kehittämissä myös opiskelijat on hyvä ottaa mukaan suunnitteluun. Osallistamisella etätyötilan suunnitteluun voidaan varmistaa se, että tila on käyttäjäystävällinen, toimiva, inspiroiva ja vastaa monipuolisesti myös opiskelijoiden tarpeisiin ja toiveisiin. On hyvä muistaa, että jokainen opiskelija on kuitenkin yksilö ja näin heidän käsityksensä ja toiveensa unelmien etätyötilansa voivat vaihdella ja erota hyvinkin paljon toisistaan. Myös tarpeet vaihtelevat opintojen eri vaiheissa; ensimmäisen vuoden opiskelijan toiveet todennäköisesti eroavat opintojen loppuvaiheessa olevista opiskelijoista.

Opiskelijoille kannattaa markkinoida etäopiskelutilaa, koska se tarjoaa heille inspiroivan ja tuotteliaan ympäristön, edistää tehokasta työskentelyä ja verkostoitumista, mahdollistaa yhteisöllisyyden kokemuksen sekä tukee fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Tällainen tila voi parantaa opiskelijoiden oppimista, luovuutta ja työskentelykokemusta. Opiskelijan ei myöskään tarvitse enää välttämättä matkustaa oppilaitoksen paikkakunnalle, vaan voi saada opetusta ja ohjausta verkon välityksellä kotikunnan etätyötiloissa. Etätyöpiste voi näin olla myös paikallinen tukikohta etäopiskelulle.

Etäopiskelijoiden läsnäolo etätyötilassa tarjoaa etätyöntekijöille puolestaan mahdollisuuden uuden oppimiseen, yhteistyöhön ja verkostoitumiseen. Yhteinen tila luo mahdollisuuksia vuorovaikutukselle ja tiedonvaihdolle, joka hyödyttää kaikkia osapuolia.

Etätyötilan hyöty kunnille, organisaatioille ja yrityksille näkyy mahdollisuutena uudenlaisen työkulttuurin toteuttamiseen. Kuntien imagossa etätyötilan löydettävyys voi houkutella uusia työntekijöitä ja toisaalta myös lisätä kunnan pitovoimaa. Yhtenä esimerkkinä voi mainita tietotyötä tekevät henkilöt, joille etätyötila voi toimia yhtenä kuntaan takaisinmuuton houkuttimena. Etätyötila tuo parhaimmillaan mukavaa yhteisöllistä pöhinää ja oheisvaikutuksia kunnille esimerkiksi ravintola-, majoitus- ja vapaa-ajan palveluiden lisääntyneenä käyttönä. Etätyöllä ja -opiskelulla on aluetaloudellisia vaikutuksia.

Marjo Vistiaho
Aluekehittäjä
SeAMK

Janika Hautaviita
Aluekehittäjä
SeAMK

Etätyöpisteet elinvoiman kasvualustoina -hanke
SeAMK Maakuntakorkeakoulu

Etätyöpisteet elinvoiman kasvualustoina -hanketta rahoittavat Etelä-Pohjanmaan Liitto sekä Työ- ja

elinkeinoministeriö. Hankkeen kumppaneina ovat Leader Aisapari, Centria AMK, Seinäjoen AMK ja Kaustisen seutukunta. Marjo Vistiaho toimii hankkeessa projektipäällikkönä (SeAMK) ja Janika Hautaviita asiantuntijana (SeAMK). Lisätietoja hankkeesta:

Etätyötilat kaikkialla Suomessa – Etätyötilat (etatyotilat.fi)